

Posudek bakalářské práce

Schopnost dětí v mateřské škole transformovat dimenzi

Václava Bulínová, DiS.

Učitelství pro mateřské školy

Práce je zaměřena na jedno z témat předmatematické výchovy v mateřské škole, které má dopad nejen na pozdější vzdělávání dítěte, ale souvisí i s jeho orientací ve světě a řadou činností každodenního života. Autorka tuto skutečnost vysvětluje a zdůrazňuje v úvodní části práce. Téma práce je tedy aktuální a i bakalářská práce může být přínosem k jeho řešení.

Práci autorka proporcionálně rozdělila na část teoretickou, metodologickou a experimentální. V teoretické části nejprve uvádí základní informace k vývoji myšlení dítěte předškolního věku a k cílům předmatematické výchovy. Text je přehledný a logicky strukturovaný, autorka se zaměřuje především na aspekty související s tématem práce. Následně definuje, co bude v práci rozumět transformací dimenze a s jakými dimenzemi bude pracovat. Pokud dále mluví o prostoru, míní tím trojdimenzionální prostor, při transformaci pracuje s rovinou jako dvoudimenzionálním prostorem. Teoretická část obsahuje několik konkrétních činností k provádění transformace předškolními dětmi popsaných v odborné literatuře, které se staly pro autorku inspirací k tvorbě vlastních činností uvedených v další části práce.

Metodologická část začíná jasným vymezením cílů experimentu, popisem jeho podmínek a metod. Obsahově je tato část dobře zpracována, pouze bych upřednostnila text v minulém čase místo budoucího, protože práce je psána jako retrospektiva přípravy a realizace experimentu.

Autorka připravila osm úkolů zaměřených na transformaci dimenze. Ve čtyřech z nich děti provádějí činnosti na přechod z roviny do prostoru, v dalších čtyřech je tomu naopak. Úkoly jsou podrobně popsány, jsou uvedeny potřebné pomůcky a způsob zadání. Text vhodně doplňují fotografie. Následně autorka u jednotlivých úkolů uvádí, kdy je považuje za splněné a jak bude postupovat v případě nesplnění úkolu.

Vlastní experiment provedla s pěti dívkami a pěti chlapci ve věku 5-6 let v mateřské škole, ve které pracuje jako učitelka. Experimentální část začíná popisem mateřské školy a stručnými charakteristikami dětí, které tvoří výzkumný vzorek. Činnosti probíhaly po dobu dvou měsíců individuálně dopoledne při volné hře nebo v odpoledních hodinách po odpočinku dětí. Oceňuji snahu autorky o klidné prostředí a promyšlený scénář průběhu jednotlivých činností včetně vhodné motivace.

Průběh a výsledky experimentu jsou podrobně popsány a doprovázeny fotografiemi výsledků činností dětí. Zpravidla je uvedena ukázka správného řešení a ukázka řešení s chybou. Pro vyhodnocení celého experimentu zvolila autorka formu tabulek s výsledky dětí u každého úkolu. Vedle informace o splnění či nesplnění úkolu obsahují tabulky i údaje o obtížnosti úkolu podle vyjádření dětí, chyby v řešení nebo další údaje umožňující analýzu řešení (počet kroků při pohybu ve čtvercové síti apod.). Na tabulku vždy navazuje slovní komentář s podrobnějšími informacemi o průběhu činností a reakcí dětí.

V závěru práce autorka shrnuje výsledky u jednotlivých úkolů, kvantifikuje úspěšnost dětí při jejich řešení a komentuje úspěšnost i slovně. Text je doplněn grafem úspěšnosti řešení jednotlivých úkolů.

V práci se nevyskytují odborné ani metodické chyby. Dále uvádím otázky, k nimž by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

- s. 7-8 – Podle čeho určují děti pořadí řádků a sloupců?
- s. 21 – Na základě čeho autorka u některých dětí konstatuje, že jejich schopnosti jsou podprůměrné? S jakým průměrem je srovnává? Odpovídají výsledky dětí v experimentu jejich charakteristikám? Překvapilo některé dítě svými schopnostmi?
- s. 39 – Autorka zmiňuje použití t-testu, pomocí kterého byly porovnávány výsledky úloh na transformaci roviny do prostoru a prostoru do roviny, ale v práci test není uveden.

Zajímavé je zjištění, že děti považovaly za lehké přiřazení fotografií ke stavbám, ale vytvořit stavbu podle fotografie bylo obtížnější. Čím si to autorka vysvětluje?

- s. 41 – závěr v Resumé neodpovídá závěru uvedenému na s. 39.
- Jaká konkrétní doporučení pro práci s předškoláky by na základě výsledků experimentu autorka dala pedagogům v mateřských školách?

Práce je psána přehlednou a srozumitelnou formou, text je čtivý, dobře členěný. V několika případech se však autorka bohužel nevyvarovala překlepů a jazykových nedostatků (např. s. 4... do základní školu, ... na určitý podmět (podnět) vybavovat, s. 15 – stavby byli postaveny, s. 26 – Jakub a Václav dojely ... se podívaly, s. 39 – z tabulky vyplívá).

Na druhé straně oceňuji grafickou stránku celé práce a (odhlédneme-li od výše uvedených jazykových nedostatků) kultivovanost jazyka, kterým je psána.

Předložená práce svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Autorka umí tvořivě uplatňovat teoretické poznatky v praxi. Prokázala dobrou znalost základní metodologie pedagogického výzkumu a schopnost provádět akční výzkum.

Doporučuji předloženou práci uznat jako bakalářskou a navrhuji klasifikaci **v ý b o r n ě**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
oponentka

V Plzni dne 11. května 2024